Nasjonalbibliotekets digitaliseringsprosjekt, 2014

101542

Dom og forfølgelse.

Av direktør Lorentz Vogt

Meddelelsen om at forfølgelsen av handelsråd Johannesen skal fortsette har vakt adskillig forferdelse og megen forbauselse. Avisene tar alment avstand om sin i forsiktige ordelag. «Arbeiderbladet» — regjeringens hovedorgan — har gjemt bort meddelelsen i en liten nøtis. Det er som om bladet skammer sig på regjeringens vegne. Det er en naturlig følelse, som tjener bladet til ære, selvom man kunde ønsket et mere positivt utslag.

Handelsråd Johannesen var satt under tiltale for en av de verste forbrytelser en mann kan begå: Landsforræderi efter straffelovens § 86. Straffen er fra fem år inntil livsvarig fengsel. Der er også nu adgang til å anvende dødsstraff. Saken blev helt opklaret. Der var ingen tvil om bevisets stilling. Der blev avsagt en enstemmig frifindelsesdom ved Eidsiva Lagstol under presidium av lagmann Solem. Lagmann Solems dommervirksomhet har vært kritisert. Men aldri har noen betvilet hans evne til å slå ned, hvor leilighet bød sig. Mildhet har ikke særpreget ham.

Dommen frifinner ikke alene Johannesen. Men den gir ham en attest for nasjonal innsats, som ikke alle embedsmenn kan gjøre regning på å få. Det kan være riktig å citere en del av dommens premisser:

«Om høsten 1940 fikk han et kort fra lagtingspresident Thorvik som lykkønsket ham med at han hadde overtatt stillingen som chef for Handelsdepartementet» og senere en hilsen som gikk ut på at Thorvik, når krigen var over «vilde foreslå at Johannesen blev handelsminister». Fra London fikk han hilsen om at han burde bli sittende i stillingen.

«Tyske privatfirmaer søkte å trenge sig inn i fiskeomsetningen og ta fortjenesten fra nordmennene. Dette fikk tiltalte forhindret. Han blev opmerksom på at det foregikk en ukontrollert eksport til Tyskland som okkupasjonstroppene kjøpte op utenfor de kvoter som var avtalt. Dette spørsmål tok han op og fikk ordnet det slik, at det blev godskrevet Norge i mellemværet med Tyskland 287 millioner kroner». Han fikk forhindret opprettelse av et særskilt fiskeridepartement med nazistisk ledelse. Han fikk forpurret en tvangsorganisasjon av Norges Fiskerlag.

«Under hele den tid tiltalte var chef for Handelsdepartementet fikk han hindret avsettelse og ansettelse av politiske grunne. I forbindelse med Ravner og Sandberg nektet han å godta Hagelins krav om lojalitetserklæring fra offentlige og kommunale embedsmenn og tjenestemenn med den logiske grunngivning, at de tiltalte selv ikke hadde avgitt den slik erklæring og da ikke kunde kreve den av andre tjenestemænn. Aksjonen førte til at Hagelin måtte la aksjonen falle.» Han sendte meddelelse til London. Tilslutt heter det i dommen:

«Rettens samlede inntrykk av tiltaltes virksomhet som departementschef er at han på en modig og dyktig måte varetok landets tarv overfor tyskernes og nazistenes anslag, og at hans arbeide hadde betydning også efterat han var fratrådt, da det ikke lyktes å få ødelagt den organisasjon av varebyttet og fiskerinæringen som han hadde bygget op».

•

Den mann, det her gjelder blev satt under tiltale som landsforræder. I to år gikk han med denne tiltale mot sig. — Enhver kan tenke sig, om enn ikke helt satte sig inn i, det åndelige press, han måtte lide under. Så kommer den enstemmige frifinnelse, med den ovenfor gjengivne begrunnelse.

Påtalemyndigheten finner ikke å burde appellere dommen. Riksadvokaten, hvis stilling er selvstendigere enn noen annen embedsmanns — bortset fra domstolene, — finner ingen grunn til appel eller til å søke dommen omstyrtet.

Regjeringen finner heller ingen grunn hertil. I henhold til straffeprocesslovens § 73 kan Kongen gi «Riksadvokaten bindende pålegg angående utførelsen av hans hverv». Men regjeringen benytter sig ikke av denne adgang.

Derimot finner den frem til en lov gitt efter frigjøringen for å forhindre, at denne for vår nasjonale selvstendighet hårdt kjempende og senere tungt rammede mann, atter skal komme til å innta stillingen som handelsråd, hvor han han gjort landet store tjenester og hvor man kan finne en naturlig utløsning for sine evner og sin arbeidskraft. Handelsråd Johannesen nyter særlig innen fiskerikretser den største anseelse. Men det er som om forfølgerne i denne tid aldri kan slippe sitt bytte, når jakten først er kommet igang.

Men hver gang almenheten opdager utslag av den slags forfølgelse blir respekten for lov og rett og for våre domstole mindre og mindre.

Regjeringens beslutning om å suspendere handelsråd Johannesen og om å åpne ny forfølgelse mot ham må være basert på et departementsforedrag — antagelig støttet på en utredning av regeringsadvokaten. Disse dokumenter bør fremlegges for almenheten snarest mulig.

•

Respekten for lov og rett er avtagende i Norge. Vi oplever ulovlige streiker, hvor arbeiderne benytter dette middel for å komme tilliva folk de ikke liker. Regjeringen synes maktesløs og dets presse inntar en meget valen holdning. Forfølgelsesmentaliteten seirer over respekten for avsagte dommer. Den brogerlige presse har påtalt forholdet i skarpe ordelag.

Men er regjeringens fortsatte forfølgelse av handelsråd Johannesen annet enn utslag av den samme tankegang? Regjeringen streiker vel ikke. Men den søker og finner andre midler for å komme utenom en doms naturlige konsekvenser.

Det har vært hevdet, at når en mann er frifunnet, så skal han også være fri i samfundets øine. Særlig sterkt er dette understreket i odelstinget av justiskomitéens formann Lars Rømndal. Vi vet alle, at i praksis går dette ikke så lett. Menneskene har i sitt hat ikke den samme respekt for en frifinnelse som for en fellende dom. Men burde ikke regjeringen gå i spissen, når det gjelder i praksis å følge de principper, den og alle myndigheter hevder i teorien?

•

Frifinnelsesdommen over handelsråd Johannesen var ingen slags dom, hvor retten beklaget at der ikke forelå bevis. Det var en positiv frifinnelse — noe i retning av en innstilling til en utmerkelse. Som sådan vil den bli stående. Som sådan burde den bli respektert — også av regjeringen.

LORENTZ VOGT

Farmand A/L overtar personruten i Vestre Andebu.

En sak som har vakt strid, er nu endelig bragt i havn.

Andebu herredstyre behandlet i sitt møte igår igjen saken angående bilruten Andebu—Sandefjord. Saken er nu ordnet i det man er kommet til en overenskomst med Rutebilene Farmand A/L.

Under diskusjonene var følgende tilstede: Bankkasserer Bergan for den av herredstyret opnevnte komité, Halvard Wold, formann i Vestfold Rutebileierforening, rutebileier David Skjelbred og Ludvig Holt, formann i styret for Farmand A/L.

Resultatet blev, at styret for Rutebilene Farmand A/L under tvil besluttet foreløiavis å oprette en rute efter en plan som blev skisseert av hr. Bergan. En rutetur i hver kjøreretning, alle hverdager på følgende velstrekning ruten. Ruten blir bare opretholdt i den utstrekning vei- og føreforholdene tillater det.

Da veien på strekningen Bråvold—Kodal kirke stort sett er for smal til at 2 biler kan passere hverandre, må det være en forutsetning at der oparbeides møteplasser. Likeså at veien blir godt brøitet og opmerket i vinterhalvåret. Det samme gjelder veien Gjein—Fevang eller Sørby.

Ordføreren gjorde opmerksom på at forslaget ikke var kommet fra Farmandselskapet, men saken har arbeidet sig frem, og David Skjelbred har erklært sig enig i forslaget.

Bergan vilde gratulere med den ordning som man nu var blitt enig om. Saken har vært behandlet gjentatt

Kriisskadeavgiften.

„Southern Venturer" har [illegible]

Tønsberg Blad

17/6 - 4/7

«Southern Venturer» ankommer fangsten 19. juni og går til Curacao, hvor den venter å [illegible] hvalbidene. [illegible] pool for å lo[illegible] for reparasjon. Den venter til [illegible] pool 9. juli, og mannskapene vil bli sendt hjem derfra enten med båt eller fly.

8 av hvalbidene skal reparere i Curacao, «Southern Gerne» skal til Syd Georgia og «Solkap» og «Spose» til Tyne for å reparere.

6 år for Axel Rønning.

Dommen i saken mot Axel Rønning — NS-lensmann i Ramnes og Andebu under krigen — falt igår. Tiltalte blev kjent skyldig i alle tiltalens punkter undtatt to, og han blev dømt til 6 års tvangsarbeide med fradrag av varetektstiden fra 8. mai 1945, vanlig rettighetstap og inndragning av 18 000 kroner.

Heia krets i Kodal får elektrisk kraft!

Arbeidet skal påbegynnes iår.

I Andebu herredstyres møte igår forelå innstilling fra styret i Andebu Elektrisitetsverk om utbygging av det elektriske nett til Heia. Det het i innstillingen:

«Utbygningen av det elektriske nett til Heia krets i Kodal har flere ganger vært oppe til behandling. Midler er avsatt til dette formål både av kommunen og Elektrisitetsverket. Videre har Vestfold Kraftselskap ydet et tilskudd på 10.000 kroner. Under normale forhold vilde disse beløp dekke anleggsutgiftene. Materialpriser og arbeidslønninger har nu imidlertid forandret sig slik, at elektrisitetsverket mangler 25.000 kroner for å dekke de beregnede utgifter. Som bekjent blir dette anlegg en årlig underskuddsforretning, og styret kan derfor ikke tilråde, at elektrisitetsverket påtar sig dette løft.

Styret beklager, at utbygningen må foretaes i disse dyrtider, men vil samtidig meddel, at opsitterne i Heia krets har moralsk krav på å få utbygningen realisert.

Styret foreslår derfor enst. for herredstyret at såfremt kommunen bevilger 25.000 kroner blir utbygningen å sette igang inneværende år.»

Forslaget blev enst. tiltrådt av herredstyret.

?

«Norge er nok bare en liten David blandt verdens Goliater,» sa Carl Henry i stortingsdebatten.

Hvem var det som seiret av de to?

Erland H[illegible]

blev stående s[illegible]

retten. Det er tidligere [illegible] relegg for hans med[illegible] fordi han avla skriftl[illegible] til partiet og Q. og des[illegible] skulde ha satt sitt na[illegible] rop med optordring [illegible] en NS-juristgruppe, F[illegible] get tap av stemmeret[illegible] slesjøring i rikets krig[illegible] rett til å inneha elle[illegible] som er betinget av ö[illegible] sjon. — Rygh nekte[illegible] legget og saken blev [illegible] domstolen.

TILTALTES FO[illegible]

Rygh hevdet i sin [illegible] ved inntredelse i NS [illegible] sikt å motarbeide na[illegible] norske som de tyske [illegible] bestemt å ha satt sitt [illegible] oprop slik som påstå[illegible] ningen. — Stillinger[illegible] meret i Tønsberg på[illegible] gjentatte beordninger [illegible] te tiltre fulgte han [illegible] finne sig i pålegg av [illegible] side. Således kastet [illegible] fra sitt kontor da d[illegible] sig bort i ting han [illegible] med. Samarbeidet m[illegible] de øvrige politimenn [illegible] søkte kontakt med h[illegible] Politistyrken i Tønsb[illegible] tid å benytte NS-hil[illegible] terte i adskillige besv[illegible] kommandantur fordi [illegible] gjerne studerte vin[illegible] stedet for å gjøre [illegible] militæravdelinger. — [illegible] av okkupasjonen ser[illegible] den code politidepa[illegible] til hemmelige medd[illegible] videre til «rette ve[illegible] illegale krefter i Tø[illegible] for like hurtig so[illegible] hvilke ordre man m[illegible] men med NS' 12 r[illegible] talte med på å mo[illegible] kale personer i par[illegible] straks intrigespill kl[illegible] partiorganisasjonen [illegible] kvt. — Angrepene [illegible]

Kaptein [illegible] formann i Høireforen[illegible]

Til formann i [illegible] forening er på[illegible] valgt kaptein [illegible] idet o.r.saksfør[illegible] dahl bestemt [illegible] valg. Til varal[illegible] skatteopkrever[illegible] sen.

—c

«Dagbladet» har [illegible] guard om en utfal[illegible] og godt!

— Det er riktig s[illegible] oplyst, at jeg sk[illegible] medlem av Oslo [illegible] fremdeles.

VARDEVAKT

Kultur o[illegible]

Teknikk er et [illegible] hjelpemiddel til [illegible] for et kultursamf[illegible]

Men det er ikk[illegible]